EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 618 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Maltos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 618 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Maltos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[1], ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[2], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė padeda užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[3] siekiama laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų

---

[1] OL L 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES)

užtikrinti ES energetinį saugumą ir diversifikuoti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Malta į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[4]. Komunikate išdėstomi devyni vienas kitą stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp šių veiksnių, kaip svarbiausi reformų ir investicijų politikos, kuria siekiama įveikti dabartinius produktyvumo iššūkius ir didinti ilgalaikį ES ir jos valstybių narių konkurencingumą, prioritetai, iškyla prieiga prie privataus kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai ir bendroji rinka. Paskelbusi šį komunikatą, 2024 m. vasario 14 d. Komisija pateikė metinę bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitą[5]. Ataskaitoje išsamiai aptariami bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai ir analizuojami per metus įvykę pokyčiai, suskirstyti pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[6], kuria pradedamas Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. ciklas. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Malta nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Maltos 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2024 m. balandžio 12 d.) ir Pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2024 m. kovo 11 d.);

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji ES ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97. Be to, ji apima iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ir iš dalies pakeistą Direktyvą 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[7]. Naujosios sistemos tikslai – valstybės skolos tvarumo ir tvaraus bei

---

2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 *final*.

5 COM(2024) 77 *final*.

6 COM(2023) 901 *final*.

7 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros (OL L 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, ir 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

integracinio augimo užtikrinimas vykdant laipsnišką fiskalinį konsolidavimą ir reformas bei investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam vykdymo užtikrinimui. Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų[8] planas turėtų atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama vėliausiai iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki mažesnio už 3 % BVP pamatinę vertę ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus. Siekdama padėti tuos planus parengti, 2024 m. [birželio 21 d.] Komisija ketina valstybėms narėms pateikti planų ir vėlesnių metinių pažangos ataskaitų, kurias jos turės pateikti, turinio gaires ir pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 straipsnį išsiųs joms technines fiskalinio koregavimo gaires (jei taikoma, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją). Valstybės narės nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turėtų pateikti iki 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent valstybė narė ir Komisija susitaria pratęsti terminą pagrįstos trukmės laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir konsultacijas su nepriklausomomis fiskalinėmis institucijomis, socialiniais partneriais ir atitinkamais kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2021 m. liepos 13 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Malta Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. spalio 5 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Maltos ekonomikos gaivinimo ir

[8] Grynosios išlaidos, apibrėžtos 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj) 2 straipsnyje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[9], kuris 2023 m. liepos 14 d. iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“[10]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Malta patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 15 d. Malta pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį pateikė 2024 m. nacionalinę reformų programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Maltos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. Maltos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Maltos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Maltos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(10) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[12], Maltos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,5 % BVP 2022 m. iki 4,9 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 51,6 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 50,4 % 2023 m. pabaigoje. Kaip paskelbta 2024 m. fiskalinės politikos gairėse[13], Komisija, laikydamasi galiojančių teisės nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, imasi veiksmų, kad pradėtų deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. 2024 m. birželio 19 d. Komisija priėmė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį[14]. Tame pranešime įvertinta Maltos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2023 m. viršijo nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad, atsižvelgdama į šį vertinimą ir apsvarsčiusi pagal SESV 126 straipsnio 4 dalį parengtą Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę, liepos mėn. Komisija ketina siūlyti pradėti perviršinio deficito procedūrą ir rekomenduoti Tarybai dėl Maltos priimti sprendimą pagal 126 straipsnio 6 dalį, kuriuo nustatoma, kad yra susidaręs perviršinis deficitas;

(11) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[15] Maltai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų

---

9 2021 m. spalio 5 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Maltos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

10 2023 m. liepos 14 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. spalio 5 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Maltos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 11202/2023 INIT, ST 11202 2023 ADD 1).

11 SWD(2024) 618 *final*.

12 Eurostato euro rodikliai, 2024 04 22.

13 COM(2023) 141 *final*.

14 Komisijos pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį, 2024 06 19, COM(2024) 598 *final*.

15 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Maltos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Maltos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 146).

bendrą neutralios politikos kryptį[16], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Maltai rekomenduota būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Maltai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos skaičiavimais, 2023 m. fiskalinė politika[17] buvo stabdomoji (jos kryptis – 0,6 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo stabdomasis ir sudarė 1,6 % BVP. Tai apima mažiau nei 0,1 % BVP didesnes tikslinių neatidėliotinų paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. atitiko Tarybos rekomendacijas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,9 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 2,6 % BVP, t. y. 0,1 procentinio punkto daugiau negu 2022 m. Malta finansavo papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis. Malta finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz. investicijas į privačių ir viešųjų pastatų, įskaitant ligonines ir mokyklas, renovaciją, transporto sektoriaus elektrifikavimą ir projektus, susijusius su viešojo administravimo ir privačiojo sektoriaus skaitmenizacija; šios priemonės iš dalies finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis;

(12) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 4,6 % 2024 m. ir 4,3 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,8 % 2024 m. ir 2,3 % 2025 m.;

(13) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 4,3 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų padidėti iki 52,0 %. Deficito sumažėjimas 2024 m. daugiausia atspindi ribotą tarpinio vartojimo ir darbo užmokesčio išlaidų augimą, taip pat laipsnišką su nacionalinės oro transporto bendrovės restruktūrizavimu susijusių išlaidų mažinimą. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus stabdomoji ir jos kryptis sudarys 1,3 % BVP;

(14) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m. bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,4 % BVP, palyginti su 0,2 % BVP 2023 m. Išlaidas dengiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis atsiras

---

16 Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Maltos vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 11,2 %.

17 Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinio laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų ES fondų, pokyčio skirtumas.

galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Maltos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(15) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo[18], kad Malta užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodama nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų[19] nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 5,9 %. Valstybės narės paragintos, vykdant 2023 m. biudžetus ir rengiant 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Maltos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. padidės 5,5 %, t. y. bus mažesnės už rekomenduojamą didžiausią prieaugį. Tačiau grynosios išlaidos 2023 m. buvo 0,8 % BVP didesnės, nei tikėtasi rekomendacijos pateikimo metu. Todėl vertinant atitiktį taip pat reikia atsižvelgti į 2023 m. bazės efektą, kadangi 2024 m. rekomendacija buvo suformuluota kaip augimo rodiklis. Jeigu 2023 m. grynosios išlaidos būtų atitikusios rekomendacijos pateikimo metu numatytas išlaidas, atitinkamas 2024 m. grynųjų išlaidų prieaugis būtų buvęs 0,7 % BVP didesnis už rekomenduojamą prieaugį. Todėl vertinama, kad esama rizikos, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos ne visai atitinka rekomendaciją;

(16) be to, Taryba rekomendavo Maltai imtis veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba papildomai nurodė, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas, Malta turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios biudžeto išlaidos[20] neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms 2023 m. sudarys 1,7 % BVP, ir numatyta, kad 2024 m. jos sudarys 2,0 %, o 2025 m. – 1,0 % BVP. Visų pirma daroma prielaida, kad 2024 ir 2025 m. toliau bus mažinami netiesioginiai energijos vartojimo mokesčiai ir subsidijos energijos gamybai, siekiant kompensuoti importuojamos elektros energijos kainų padidėjimą ir išmetamą anglies dioksido kiekį[21]. Nors pripažįstama, kad dėl didelės priklausomybės nuo energijos importo ir išorės sukrėtimų poveikio, kurį sustiprina mažas ekonomikos dydis, Malta patiria sunkumų, tačiau neatidėliotinų energijos paramos priemonių nenumatoma kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti. Kyla rizika, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos. Todėl susijusių sutaupytų lėšų, kurias būtų galima panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti, kaip rekomendavo Taryba, nėra. Apskaičiuota, kad biudžeto išlaidos neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, sudarys 0,2 % BVP 2024 m. (0,1 % 2023 m.), o iš jų 0,2 % BVP

---

18 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Maltos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Maltos stabilumo programos (OL C 312, 2023 9 1, p. 167).

19 Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

20 Šis skaičius rodo metines biudžeto išlaidas toms priemonėms, įskaitant pajamas ir išlaidas, taip pat atitinkamais atvejais atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

21 Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje iš esmės daroma prielaida, kad priemonės, kurių, Maltos teigimu, nebus atsisakyta iki 2024 m., darys poveikį biudžetui ir 2025 m.

(0,1 % 2023 m.) vertės priemonėmis išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą;

(17) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Malta išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos išaugs iki 2,8 % BVP nuo 2,6 % BVP 2023 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš ES fondų gautomis pajamomis, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų išlikti 0,9 % BVP;

(18) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant nesikeičiančios politikos prielaidą, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 3,9 % BVP. Deficito sumažėjimas 2025 m. daugiausia atspindi numatomą išlaidų energijos paramos priemonėms sumažėjimą. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2025 m. pabaigoje turėtų padidėti iki 52,6 %;

(19) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Maltos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, veiksmingą įgyvendinimą vykdyti sparčiai. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Malta tęstų reformų ir investicijų įgyvendinimą. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(20) per sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, Malta iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose ir nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytus uždavinius. Ši peržiūra yra ES finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Nors Malta padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politiką ir Europos socialinių teisių ramstį, vis dar yra spręstinų uždavinių. Labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiau. Programose sutarti prioritetai tebėra aktualūs. Investicijos į energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją yra labai svarbios siekiant taupyti energiją, didinti energetikos sektoriaus tvarumą ir sumažinti jo priklausomybę nuo tarptautinių energijos išteklių. Norint mažinti eismo spūstis ir kelių transporto sektoriaus išmetamą teršalų kiekį, svarbu toliau investuoti į tvarius daugiarūšio transporto sprendimus ir aktyvų judumą. Vis dar reikia dėti pastangas vandens ir nuotekų tvarkymo tvarumui užtikrinti. Be to, norint sumažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį ir pasiekti perdirbimo tikslus, reikia taikyti žiedinės ekonomikos praktiką ir maksimaliai pasinaudoti perdirbimo teikiamomis galimybėmis. Taip pat reikia skatinti suaugusiųjų mokymąsi, kad būtų padidintas gyventojų įgūdžių lygis ir sumažintas darbo jėgos trūkumas. Reikėtų toliau skatinti pažeidžiamų grupių socialinę integraciją ir integraciją

į darbo rinką, daugiausia dėmesio skiriant ne ES piliečiams bei asmenims su negalia ir lyčių lygybei. Malta taip pat galėtų naudotis Europos strateginių technologijų platformos (STEP) iniciatyva, kad paremtų ES strateginį savarankiškumą ir pramonės konkurencingumą bei tvarumą;

(21) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Maltai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su mokesčių sistemos ypatybėmis, kurios palengvina agresyvų mokesčių planavimą, švietimu bei įgūdžiais ir atsinaujinančiųjų išteklių energija bei transportu;

(22) siekiant padidinti mokesčių sistemų veiksmingumą ir teisingumą, būtina kovoti su agresyviu mokesčių planavimu. Atsižvelgiant į agresyvaus mokesčių planavimo strategijų šalutinį poveikį valstybėms narėms, labai svarbu, kad visos valstybės narės imtųsi koordinuotų nacionalinės politikos veiksmų, kurie papildytų ES teisės aktus. Malta ėmėsi veiksmų agresyvaus mokesčių planavimo praktikos problemai spręsti ir įgyvendina anksčiau sutartas tarptautines ir Europos iniciatyvas, o savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ji įsipareigojo toliau spręsti šią problemą. Įgyvendindama plano reformų darbotvarkę, Maltos vyriausybė priėmė naują įstatymą, kuriuo nustatomos sandorių kainodaros taisyklės, ir jis pradėtas taikyti nuo 2024 m. sausio mėn. Taip siekiama užkirsti kelią įmonių pelno perkėlimui. Malta taip pat užsakė atlikti nepriklausomą mokėjimų į kitas šalis ir iš jų (t. y. tarp ES rezidentų ir ne ES rezidentų) tyrimą ir po to numato priimti teisės aktus. Tačiau tol, kol, siekdama užtikrinti, kad įmonės negalėtų savo neapmokestinto pelno perkelti į ES nepriklausančias šalis, Malta nepradės taikyti mokesčių prie pajamų šaltinio palūkanoms, dividendams ir autoriniams atlyginimams, kuriuos Maltoje įsisteigusios bendrovės perveda į nulinio tarifo ir mažų mokesčių jurisdikciją turinčius subjektus (turimas omenyje bet kuris jurisdikciją turintis subjektas, kurio teisės aktais nustatytas pelno mokesčio tarifas yra mažesnis nei 9 % – mažiausias teisės aktais nustatytas pelno mokesčio tarifas Europos Sąjungoje), arba lygiaverčių apsaugos priemonių, šio pelno dvigubo neapmokestinimo rizika išlieka didelė. Be to, dėl šalyje reziduojančių kitose šalyse įsisteigusių įmonių vertinimo tvarkos ir toliau kyla dvigubo neapmokestinimo rizika tiek įmonėms, tiek fiziniams asmenims. Ši problema bus tik iš dalies išspręsta laikantis ES minimalaus apmokestinimo direktyvos, kuri, Maltai ją įgyvendinus, bus taikoma tik didelėms korporacijoms;

(23) kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis trukdo būsimam ekonomikos augimui, konkurencingumui ir dvejopai pertvarkai. 2024 m. I ketv. Maltos gamybą ribojantis veiksnys yra darbo jėgos trūkumas, o paslaugų ir pramonės sektoriuose apie darbuotojų trūkumą pranešama maždaug du kartus dažniau nei vidutiniškai ES. Daugiau nei dvi iš trijų įmonių teigia, kad sunku užpildyti laisvas darbo vietas, kuriose reikalingi IRT specialistų įgūdžiai. Naujausi EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai rodo, kad Maltos prastai besimokančių mokinių dalis yra viena didžiausių ES, o tai yra rimtas iššūkis vėlesniam įgūdžių ugdymui. Maždaug kas trečiam penkiolikmečiui moksleiviui (iš visų Maltos socialinių ir ekonominių sluoksnių) prastai sekasi matematika, skaitymas ir gamtos mokslai. Mokytojų trūkumo problemą iš dalies sprendė pavaduojantys mokytojai, kurių kvalifikacijos lygis skiriasi arba yra žemesnis, nei reikalaujama iš kvalifikuotų mokytojų. Mokyklos nebaigusių asmenų skaičius mažėja, tačiau vis dar viršija ES vidurkį, todėl didėja ir taip didelis žemos kvalifikacijos suaugusiųjų skaičius. Nors apskritai suaugusiųjų dalyvavimas švietimo ir mokymo programose (per pastaruosius 12 mėnesių) atitinka ES vidurkį, besimokančių žemos kvalifikacijos asmenų yra

nedaug. Be to, nors 2023 m. 63 % suaugusiųjų turėjo bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, įgūdžių lygio skirtumai yra dideli. Vidurinio profesinio rengimo ir mokymo įstaigose besimokančių asmenų dalis tebėra nedidelė. Siekiant pagerinti prastus mokymosi rezultatus ir sumažinti didelį įgūdžių trūkumą bei jų pasiūlos ir paklausos neatitiktį, labai svarbu gerinti švietimo kokybę, sutelkiant dėmesį į pagrindinius įgūdžius, sprendžiant mokytojų trūkumo problemą ir teikiant pirmenybę mokytojų profesiniam tobulėjimui, kad būtų geriau tenkinami moksleivių mokymosi poreikiai, ir kartu didinti Maltos švietimo ir mokymo sistemų atitiktį darbo rinkos poreikiams, glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais;

(24) Maltai vis dar kyla iššūkis, kaip užtikrinti žaliąjį ekonomikos augimą, derinant vystymąsi su aplinkos tvarumu. Šalies žaliąją pertvarką stabdo tai, kad šalies energetikos sistemoje dominuoja iškastinis kuras. 2022 m. Maltos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos dalis sudarė 13,4 % bendro galutinio suvartojamos energijos kiekio, o tai yra vienas iš mažiausių rodiklių ES. Tai gerokai mažiau nei Maltos 2030 m. orientacinis tikslas – 28 % ir 2022 m. ES vidurkis (41 %). Beveik visi įrengtieji atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumai yra sausumos saulės energijos ir šie pajėgumai didėja lėtai (4 % 2023 m.). Jų diegimą turėtų paspartinti pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą vykdoma reforma, pagal kurią įpareigojama saulės energijos įrenginius įrengti ant tam tikrų naujų pastatų ir sutrumpinami atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų leidimų išdavimo terminai. Malta savo išskirtinėje ekonominėje zonoje turi didelį jūros saulės ir vėjo energijos potencialą. Deja, šis potencialas lieka neišnaudotas. Maltos gebėjimas naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, kartu didinant energijos tiekimo saugumą, taip pat priklauso nuo pažangos tiesiant antrąją elektros energijos jungtį su Italija ir toliau stiprinant šalies elektros energijos tinklą;

(25) eismo spūsčių ir didelio kelių transporto sektoriaus išmetamų teršalų kiekio mažinimas yra vienas iš svarbiausių prioritetų siekiant spręsti tvarumo problemą. Kelių transporto sektoriaus išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis padidėjo 23,3 %, palyginti su 2005 m. buvusiu lygiu. Lengvieji automobiliai sudaro 86 % Maltos keleivinio transporto ir ši dalis didėja. Spūstys tebėra pagrindinė Maltos transporto problema, daranti poveikį ir salų konkurencingumui, todėl šioje srityje reikia dėti gerokai daugiau pastangų. Siekdama skatinti alternatyvų kolektyvinį jūrų transportą, Malta, pasinaudodama Europos regioninės plėtros fondo teikiama parama keltų prisišvartavimo vietoms modernizuoti, diegia vidiniame uoste plaukiosiančių keltų tinklą. Be to, Malta planuoja skatinti tvarų daugiarūšį judumą mieste, naudodama sanglaudos fondo finansavimą, ir sukurti 17,5 km netaršaus miesto transporto infrastruktūrą, įskaitant pėsčiųjų takus ir dviračių juostas;

(26) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Maltai skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Maltai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų[22] augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų vidutinės trukmės laikotarpiu valdžios sektoriaus deficitą mažinti, kad būtų pasiekta Sutartyje nustatyta 3 % BVP pamatinė vertė, o valdžios sektoriaus skolą išlaikyti apdairaus lygio. Iki 2024–2025 m. žiemos laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones. Siekiant pašalinti likusią agresyvaus mokesčių planavimo riziką, įvesti mokestį prie pajamų šaltinio mokėjimams į užsienį arba lygiavertes apsaugos priemones ir iš dalies pakeisti kitose šalyse įsisteigusioms įmonėms taikomas taisykles.

2. Toliau sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Gerinti švietimo ir mokymo kokybę ir atitiktį darbo rinkos poreikiams, siekiant spręsti prastų mokymosi rezultatų, didelio įgūdžių trūkumo ir jų pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą, visų pirma gerinti pagrindinius moksleivių įgūdžius ir skatinti mokytojų profesinį tobulėjimą.

4. Spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimą vykdant didelio masto projektus, taip pat nedidelio masto investicijas į tiesioginę energijos gamybą ir vartojimą. Spręsti eismo spūsčių problemą gerinant viešojo transporto kokybę ir veiksmingumą ir didinant investicijas į tausojamojo judumo infrastruktūrą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

[22] Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punktą, grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, diskrecines pajamų priemones, Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.